

BESEDA O MIRU

Spoštovanje načela enakopravnosti in neodvisnosti držav, bi bil velik prispevek k svari miru

»Po razgovorih z vodami ZDA, Francije, Vel. Britanije in ZSSR sem prišel do trdnega prepričanja, da je Organizacija združenih narodov še vedno bistven element zunanje politike usake vlad in da je možnost znova začeti pogovora v zvezi s dolžnostmi sporu, ki so se pojavili. To so besede, s katerimi je generalni tajnik OZN g. Trygve Lie v spremeni pismu svoje znane spomenice pojasnil vlogo s nedavnega obiska pri državnikih štirih velesil. Te besede zvene vsakogar optimistično, toda hkrati ne more odvrniti upravičenosti določenih pridržkov glede na uspeh potovanja g. Trygve Lie pri tistih krogih, ki vidijo v široki demokratični aktivizaciji Organizacije združenih narodov naj

boljšo pot za izhod iz sedanje položaja v mednarodnih odnosih. Vzkliči za te pridržke, ki nikakor ne zmanjšujejo pomena g. Trygve Lie in tudi ne mečejo sence na cilje, ki so ga navdihovali, ki pa lahko pripomorejo k pravilni osvetlitvi problema, so v glavnem tiste:

G. Trygve Lie je v okviru svoje akcije, kakor je bilo že omenjeno v diskusiji v Odboru za znanje zadeve Ljudske skupščine FLRJ, obiskal samo državne omenjenih štirih velesil.

Nihče ne zanika in tudi ne more zanikati pomena vloge velesil v sami Organizaciji združenih narodov in v razpoložljivosti položaja na splošno. Pravo tako pa nihče ne more zanikati, da se danja mednarodna problematika,

Ena izmed pozitivnih strani prizadevanja g. Trygve Lie je vsekakor v tem, da je z vso svojo aktivnostjo poudaril, da se mu zdi bistveno reševati pereča mednarodna vprašanja v okviru Organizacije združenih narodov. V zvezi s tem svojim naziranjem je izrazil zadovoljstvo, da je lahko prišel na nedavno potovanje do utrdnega prepričanja, da je OZN še vedno bistven element zunanje politike vlad, s katerimi je navezati stike. Toda prav s stališča širšega sodelovanja pri reševanju perečih mednarodnih problemov v tej formulaciji ni dovolj poročila, da bi lahko bil korak gosp. Trygve Lie začetek takšne akcije, ki bi zagotovila ustrezno sodelovanje vseh zainteresiranih držav. Vprašanje namreč ni izbrano zgolj s tem, ali se bodo pereči problemi, zlasti tisti, zaradi katerih je prišlo do sedanje zastoj, reševali v okviru Organizacije združenih narodov, čeprav je to temeljna predpostavka, da se ne pozna, kaj pomeni sodelovanje in kakšen njegov pomen, da bi bilo mogoče rešiti probleme, ki jih OZN ne more rešiti sama. To, da vidimo velesile v OZN bistven element svoje zunanje politike, lahko pomeni tudi, da izkušnje nas uče, da je možna tudi na temelju takšnih razpoložljivosti, nasprotujočih tistemu značaju Organizacije združenih narodov, ki izliva iz njene Ustanovne listine. Mar na eni strani ni bilo mogoče, ni se vedno težilo, kake velesile ali skupine držav, da bi s formiranjem bližnjih velesil spremenile OZN v orodje svoje politike? Mar na drugi strani tudi koncepta sodelovanja vlad in pakta petih velesil, ki je postala najbujnejša agitacijsko geslo tako imenovane svetovne politike, da bi se Organizacija združenih narodov spremenila v kulis za politiko razdelitve področij vpliva in kupelj med velesilami na račun drugih narodov? V obeh primerih ne bi mogli govoriti o dejanskem mednarodnem sodelovanju, ki je temelj mednarodne politike, ki je edini način in pot, da lahko ta organizacija koristi interesom miru. Gorozimo lahko samo o nadoladi velesil nad nami, o politiki vključevanja manjših in srednjih držav v razne satelitske bloke pod hegemonijo velesil. To nam ne bi pomenilo nič drugega kakor integracijo načela Ustanovne listine in naposled spremeni OZN v forširsko politiko, ki je v očitnem nasprotju s koristmi mednarodnega sodelovanja.

Podoben pojma neskladnosti med vsebinsko politiko in njenimi formalnimi, deklarativnimi pozicijami lahko ugotovimo tudi v raznih izjavah in akcijah. Kakor jih imenujemo — sta mir, ki prihajajo od raznih strani, na tu iz centrov, ki bijejo med seboj tako imenovano hladno vojno. Za to miroljubno deklarativnost z obeh strani, ki je prišla zadnje čase precej v modo, ni značilna samo to, da ni podprta z nobenimi preizkušnimi dejstvi, marveč tudi to, da dejanja čisto nasprotujejo prijaznim besedam, frazam in gestom. Tu si bomo nekoliko podrobneje ogledali sedanji boj za mir, ki ga navdihuje in dirigira sovjetsko vodstvo. Za to imamo vsakega dovolj vrokov. Predvsem zlasti pozornost dejstvo, da vodijo takšno akcijo, ki naj bi bila izraz težnje ljudstva množice v vseh državah za ustroju miru, velesile, ki sodelujejo v boju za razdelitev odročij vpliva in si tako prizadevajo usklajati svojo hegemonijo nad ostalimi državami. To dejstvo dokazuje, da koristi takšna akcija celotni, ki niso v skladu z resničnimi koristmi takšnega miru, kakršnega hočejo ljudske množice širom po svetu, to se pravi miru na temelju spoštovanja neodvisnosti in enakopravnosti narodov, na temelju popolnega zadržanja njihovih pravic do samostojnega ekonomskega razvoja.

Da se za takšen mir, ki ustreza najbolsjim težnjam narodov vseh držav, ne bore nekateri vodilni krogi sedanje svetovne politike, kar pristaše miru, najbolj dokazuje med drugim eden tega glavnega nasprotja socialističnih Jugoslovijev, ki so namreč vojni agresorji, ki so v svoji politiki, ki je predvsem morala zaradi hitrosti in preciznosti metov na kosloniti pred tržaskimi dijaki.

Nabrežinski kamnolom

SPORTNI DNEVNIK

ŠAHOVSKA OLIMPIADA V DUBROVNIKU

Jugoslavija pred porazom z avstrijskim moštvom?

Osmo kolo šahovske olimpiade v Dubrovniku je prineslo dvojne največjih presenečenj: Visoki poraz Nizozemske v dvojboj z zahodno Nemčijo in verjetni poraz Jugoslavije z avstrijskim moštvom.

Na drugi deski Piru al uspešno, da bi si ustvaril prednost, kajti njegov nasprotnik Mueller je izkoristil sleherni priložnost, da je zamenjal figuro. Remi je bil logična posledica take igre.

Na četrti deski je Puc izgubil partijo z Lambertom. Puc je zelo slabo začel. Na več mestih je zamenjal teoretični vrstni red potez v stilijski obrambi, tako da je nasprotniku dal odlično priložnost za širok napad na kralja. Puc se je moral sprizgneti, samostojno svojega tekača, tako da je Lambert od tega trenutka dalje dejansko igral s figuro več. Lambert je pripravil napad, žrtvoval figuro in postavil Puca pred mat.

Na tretji deski je partija prekinjena v dobljeni poziciji za dr. Trifunovića. Od vsega početka je Trifunović igral boljše od Avstrijca Palde, tako da je v končnici osvojil kmetca, kar mu bo zadostovalo za zmago.

Največje presenečenje v tem kolu je partija med Gligoricem in Avstrijem Benjem. V začetku je dosegel Gligorić v starinski obrambi, ki jo je izbral njegov nasprotnik, boljše pozicije. V nadaljevanju je Gligorić igral preveč na zmago, pri čemer je Benju uspešno osvojil kmetca. Od prekinjivosti je pozicija tako, da bo Gligorić v vsaki verjetnosti partijo izgubil.

Dvojno veliko presenečenje je visoka zmaga Nemčije nad Nizozemsko. Na prvi deski je Unzicker, zopet pokazal veliko igro pri srečanju z dr. Ewejem. Nemški prvak je osvojil kvaliteto. Ko so že vsi mislili, da bo realiziral svojo prednost, je Ewejev nepričakovano uspešno rešil remis.

Argentina je preprečljivo premagala Belgijo 4:0. Zanimanje je v tem dvojboj vzbudila samo partija na prvi deski med O' Kellyjem in Najdorfom, ki se je branil s kraljevo indijsko obrambo. Zdelo se je, da mu je O' Kelly z otvoritvijo pripravil presenečenje. Toda ta novost O' Kellyja se je pokazala za zmago. Najdorf je prevzel pobudo, osvojil kmetca in v končnici z lahko zmago. S to visoko zmago je postala Argentina največjevrstni tekmeč Jugoslovij, kajti sedaj ima 20 točk in 4 neodigrane partije, izmed katerih so tri dobljene.

Tudi moštvo je doseglo v tem kolu visoko zmago 3:0 (J.). V IX. kolu bo srečanje ZDA: Jugoslavija verjetno prineslo odlične glave vodstva na tabeli

Tržaski dijaki - Skopje 33:25

Tržaski dijaki, ki se udeležujejo III. študentskih iger v Ljubljani so odigrali prvo tekmo v košarki proti dijakom Skopja in zmagali v razmerju 33:25. Ta njihova prva tekma se je torej končala z zmago kar upamo, da bo tudi v bodoče. Makedonski dijaki so našemu moštvu nudili oster odpor, vendar so morali zaradi hitrosti in preciznosti metov na kosloniti pred tržaskimi dijaki.

Zadnje telme za „Kraški pokal“ v nedeljo na Očincih

Teško pričakovana nedelja je vse nogaletela je pred nami. Jutri bo torej zadnji dan nogometnega turnirja za „Kraški pokal“, ki bo vsekakor pokazal kdo bo zmagoval. V jutrišnji stevalki se bomo dali ustavi pri zadnjem dnevu tekmovalja in bomo tudi objavili svoje prognoze.

Tekme bodo po sledečem sporedu:

Na openskem igrišču ob 10 Konovel - Bazovica; ob 16.30 Općine-Sesljan; ob 17.30 Prosek-Nabrezina.

16 in 17 septembra v Milanu

lahkoletski dvojboj Italija - Jugoslavija

Kakor poročajo iz Milana, bo 16 in 17 septembra lahkoletski dvojboj med Italijo in Jugoslavijo. Sestava moštev še ni znana.

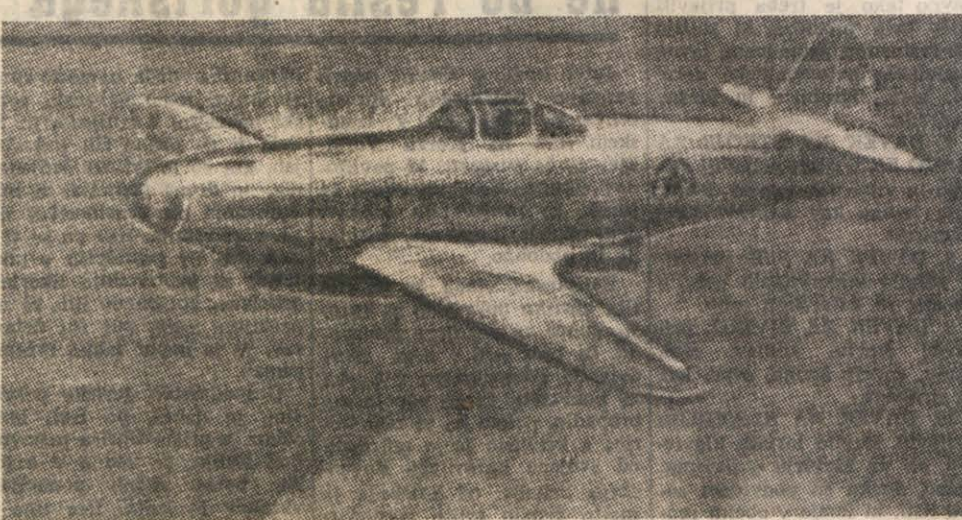
UREDNISTVO: ULICA MONTECCHI, št. 6, III. nad. — Telefon št. 20. — Telefonska št. 73-38. OGLASE: od 8.30-12.00 in od 15-18. — upravlja 100, osmrtnice 90 lir. Za FLRJ: Odg. urednik STANISLAV RENKO. — Tiska Tržaski tiskarski zavod. — Posruž.: Gorica, Ul. S. Pellico 1-11, Tel. 1-32. Koper, Ul. Battisti 30-1, Tel. 70.

Štev. 93-888 in 94-538. — Poštni predal 502. — UPRAVA: ULICA SV. FRANCISKA, št. 73-38. Cene oglasov: Za vsak mm višine v širini 1 stolpa: tržovski 60, finančni 40, drugi 30. Za vsak mm širine 1 stolpa: za vse vrste oglasov po 10 din.

MAKROFINA: Cena A: mesečna 260, četrtletna 750, polletna 1400, celoletna 2600 lir; Cena B: izvod 3, mesečno 70 din; FLRJ: izvod 4.50, mesečno 90 din. Poštni tekoči račun za SFO-ZVU: Založništvo tržaskega tiska. Trst 11.5374. — Za Jugoslavijo: Agencija demokratičnega inženirstva tiska D.Z.O. — Trst. Ljubljana, Tyrseva 34. — Tel. 49-63, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 6-1-90603-7. — Izdaja Založništvo tržaskega tiska D.Z.O. — Trst.

S-49 prvo jugoslovansko borbeno letalo

USPEŠNO DELO JUGOSLOVANSKIH KONSTRUKTORJEV

S-49 NOVO JUGOSLOVANSKO LOVSKO LETALO

Ko opazuje nestrokovnjak jugoslovansko lovsko letalo S-49 v letu, ne bo niti vedel, da je to domače letalo, imajo kakor vsako drugo letalo, ima krila, motor, propeler in naglo letila, bo rekel.

Pa vendar ni tako. S-49 je prvo jugoslovansko lovsko letalo, ki so ga zgradili domači konstruktorji v domačih tovarnah in iz domačega materiala. To pa je že veliko. Jugoslovanski konstruktorji, ki so imeli razen tega še neke lastnosti, zaradi katerih je še toliko bolj pomemben.

»Hteli smo, bolj gibljivi od mnogih tujih modernih lovskih letal, in dobro oboroženi, izjavlja za S-49 eden izmed pilotov, ki so ga preizkusili.

To je tisto, kar bi se moglo reči za S-49 na temelju vidnih in občutljivih lastnosti. Pa še to ni vse. Se nekaj karakterizira prvo jugoslovansko lovsko konstrukcijo, S-49 je dejansko, kakor poglavitno življenjsko romarstvo njegovih konstruktorjev.

Trije konstruktorji

Inženirji Sivčev, Zrnić in Popović so danes že zreli resni in osvelji ljudje. Ko pa so prvič, kot diplomirani študenti tehnične fakultete v Beogradu, pred mnogimi leti z zanosom začeli fantazirati, kako bodo sami konstruirali letala, je bilo v njih veliko mladeniškega razosa, ki ga nihče ni hotel razumeti.

Ko je končal tehnično fakulteto, je glavni konstruktor S-

49 inž. Sivčev odločno sklenil, da svoje življenje posveti letalstvu. Ker drugače tega ni mogel storiti, je vstopil v vojni letalstvo, končal pilotsko šolo in letel nekaj let kot vojni pilot. Sanje o velikem konstruktorjem delu so ostale za njega, pa tudi za njegove tovariše Zrnića in Popovića, če dolgo prazne mladeniške sanje.

Vztrajna težnja, da postane konstruktorja, je končno odvela inž. Sivčeva in Zrnića še davno pred vojno v reko veliko francosko tovarno letal. Tam pa ju niso posebno prijazno sprejeli, zaposlena sta bila kot navadna risarja, ne pa kot konstruktorja. Preteklo je precej časa, da so lastniki te tovarne spoznali visoke sposobnosti »Balkanov« Sivčeva in Zrnića in jim začeli prepuščati konstruiranje edalje bolj zapletenih prvih letal. Popović je imel manj sreče. Ker se ni mogel razviti v inženirja - konstruktorja, se je posvetil vojaškemu poklicu in študiral hkrati visoko letalsko akademijo v Franciji.

Ko sta se vrnila v Jugoslavijo kot znana in priznana letalska strokovnjaka, sta Sivčev in Zrnić mislila, da jim bo domovina nudila možnost uveljavljati njuno bogato znanje in njun že ugotovljeni konstruktorski talent. Sledilo pa je razčaranje za razčaranjem. Sivčev in Zrnić sta projektirala vrsto letal, od katerih so bila mnoga po svoji konstrukciji uspešna, vendar nista našla pri državi

razumevanja in pomoči. Pri tem so imeli svoje prste vmes tudi tujci, ki so si hoteli ohraniti svoj monopol: prodajanje tujih letal Jugoslaviji. »Kraljevsko letalstvo« je ravnalo domačih lovcev izvršnih lastnosti kakor sta jih konstruirala Sivčev in Zrnić, še nadalje kupovalo za drag denar tuja slabša letala.

Sanje postanejo stvarnost

Sele po vojni v novi Jugoslaviji so se uresničile mladeniške sanje inž. Sivčeva, ki je sedaj podpolkovnik jugoslovanske vojske, in Zrnić, ki je sedaj podpolkovnik jugoslovanske vojske, in Zrnić, ki je sedaj podpolkovnik jugoslovanske vojske, in Zrnić, ki je sedaj podpolkovnik jugoslovanske vojske.

Inženirji Sivčev, Zrnić in Popović so začeli projektirati. Malo se jim je čudno zdelo, da imajo »preste roke« pri delu in da jim je vse na razpolago. Kakšna razlika v primeru z njihovo predvojno borbo za vsak dinar, za vsak vijak na prototipu letala lastne konstrukcije. Razumeli so, da morajo državi, ki jim vse nudi, dati tudi vse svoje sposobnosti, ves svoj talent.

Nastalo je nekaj novih konstrukcij kot plod skupnega dela inž. Sivčeva in tovarišev. Tedaj so prešli na svojo najvažnejšo nalogo, na projektiranje prvih borbenih letal v novi

Jugoslaviji. Na naloge, ki so se postavljale pred jugoslovanske konstruktorje, so vplivale tudi okoliščine, da je bila Jugoslavija oropana možnosti izkoristiti bogata izkustva sovjetske letalske industrije, hkrati pa, so jim na Zahodu v istem pogledu delali velike težave. Inž. Sivčevu in njegovim tovarišem je bilo rečeno: Konstruirajte tako letalo, ki bo po možnosti enakovredno letalom Zahoda in Zahoda, računajte pa s tem, da ga moramo izdelati iz našega materiala in z našimi proizvodnimi možnostmi. Razen tega pa, tovariši, konstruirajte hitro!

Ko je letalo poletelo

Podpolkovnik Sivčev in njegovi tovariši inž. Zrnić in Popović so se lotili dela in sestavili projektantsko skupino za konstruiranje prvega jugoslovanskega vojnega letala. Pri konstruiranju S-49 je delalo trikat manj ljudi, kakor je to navada v inozemski letalski industriji. Zato pa so se iz branici tako posvetili svojemu delu, kakor da jih je desetkrat več. Načrti niso bili izdelani samo v času, ki je drugod po svetu v navadi, temveč skoraj za tretjino časa prej.

Ko so mrtvi načrti začeli dobivati obliko prvega letala — prototipa, ko je misel začela postajati delo, je ves projektantski biro bedel nad njegovo izdelavo. Sivčev, Popović, Zrnić tedaj niso poznali počitka. Stalna težnja, da se nekaj napravi še boljše in bolj dovršeno, kakor je že, je tukaj prihajala do izraza vsak dan, vsako uro. Na samem prototipu so spreminjali posameznosti, da bi konstrukcija čim bolj uspešna.

Ko je letalo poletelo, so bili mnogi srečni in zadovoljni, ker so videli, da je konstrukcija uspešna, celo nad pričakovanim, in da je naloga končana — Inž. Sivčev je tedaj končno videl uresničene svoje sanje.

(Po »Politiki«)

Spomenik junakom borbe

KOSTA ANGELI - RADOVANI: SPOMENIK PADLIM BORCEM GORSKEGA KOTARA ODKRIT OB PRILIKU PROSLAVE DNEVA VSTAJE V DREZNICI

90 din